

„CZAD I OGIEN. OBUDŹ CZUJNOŚĆ”

ZASADY BEZPIECZNEGO ZACHOWANIA

W BUDYNKACH MIESZKALNYCH

Pożar w mieszkaniu – co robić?

Jeśli zauważyłeś pożar:

- zaalarmuj osoby przebywające w mieszkaniu/domu,
- wyjdź na klatkę schodową i zaalarmuj sąsiadów krzykiem,
- wezwij straż pożarną,
- wybierz numer alarmowy 112 lub 998, a po uzyskaniu połączenia spokojnie i wyraźnie powiedz:

– co się pali

– gdzie się pali

– czy zagrożeni są ludzie.

Nie rozłączaj się pierwszy! Dyżurny, który odbierze Twoje zgłoszenie, zada Ci dodatkowe pytania odnośnie zgłaszanego zdarzenia. Zapyta o Twoje imię i nazwisko, dokładny adres lub poprosi o inne informacje, które mogą być przydatne dla strażaków-ratowników. Poczekaj więc aż to dyżurny rozłączy się jako pierwszy, oczywiście pod warunkiem, że nie stanowi to dla Ciebie dodatkowego zagrożenia.

Pamiętaj! Zawsze słuchaj poleceń strażaków!

Co możesz jeszcze zrobić, zanim przyjedzie straż pożarna?

1. Wyprowadź z mieszkania dzieci i osoby niepełnosprawne.
2. Jeżeli jest na to czas – weź ze sobą dokumenty oraz niezbędne lekarstwa.
3. Dbając o własne bezpieczeństwo – spróbuj wyłączyć dopływ gazu i energii elektrycznej oraz usuń z zasięgu ognia materiały palne lub wartościowe rzeczy, a potem zacznij gasić pożar.
4. Nie otwieraj okien.
5. Nie dopuść do tego, by pożar odciął Ci drogę ewakuacji.

Jeśli sam nie jesteś w stanie ugasić pożaru, natychmiast opuść mieszkanie, zamykając drzwi jedynie na klamkę – nie zamykaj ich na zamek.

Pożar odciął Ci drogę ewakuacji? Nie panikuj!

- Idź do pokoju z oknem lub balkonem, znajdującego się jak najdalej od miejsca pożaru.
- Jeśli to możliwe – zabierz ze sobą mokry ręcznik lub koc wykonany z naturalnych materiałów (lnu, wełny, bawełny itp.) i zamknij za sobą drzwi na klamkę.
- Wzywaj pomoc przez okno lub z balkonu.
- Jeśli temperatura i zadymienie wzrastają: połóż się na balkonie, pod oknem, i przykryj szczelnie trudno palnym okryciem wykonanym z naturalnych materiałów.

Pali się sąsiednie mieszkanie?

Jeśli doszło do pożaru w mieszkaniu obok lub na niższej kondygnacji, największym zagrożeniem jest (może być) dla Ciebie toksyczny dym, dlatego:

- jeśli to możliwe – ostrzeż zagrożone osoby i ewakuuj się z budynku, natomiast gdy zagrożenie jest zbyt duże, zostań w swoim mieszkaniu i zamknij drzwi wejściowe jedynie na klamkę,
- w miarę możliwości usuń materiały palne z balkonu, tj. rozwieszane pranie, papierowe opakowania itp.,
- zamknij okna, przez które może dostać się dym lub ogień do mieszkania,
- przygotuj zapas wody do gaszenia lub chłodzenia przepustów instalacyjnych, ram okiennych – napełnij wannę, wiadra, zlew w kuchni,
- zakręć zawór gazu, wyłącz wszystkie urządzenia zasilane energią elektryczną,
- zabezpiecz drzwi wejściowe do mieszkania przed przedostawaniem się dymu do środka – w otwory i nieszczelności wciśnij mokry ręcznik
- jeżeli poczujesz się zagrożony, wezwij pomoc przez otwarte okno lub z balkonu,

staraj się być jak najdalej od miejsca, w którym są płomienie lub dym.

Pali się na wyższej kondygnacji?

Zostań w mieszkaniu, chyba że strażacy każą Ci je opuścić.

Wychodząc z mieszkania, zamknij drzwi na klucz, aby osoby, które będą schodziły zadymioną klatką schodową, pomyłkowo do niego nie weszły.

Co i jak gasić?

Palący się olej w kuchni

Dbając o własne bezpieczeństwo, wyłącz dopływ gazu lub płytę grzejną, a następnie przykryj garnek (patelnię) pokrywką. Do ugaszenia ognia możesz również użyć koca gaśniczego (specjalny koc do celów gaśniczych) lub gaśnicy przeznaczonej do pożarów grupy F (do gaszenia tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych). Nie zalewaj płonącego tłuszczu wodą, gdyż wtedy eksploduje, poparzy Cię, a pożar się „rozleje”! Po stłumieniu ognia nie przesuвай garnka i nie przenoś go aż do całkowitego ostudzenia tłuszczu.

Urządzenie elektryczne – jeśli jest pod napięciem, nie wolno gasić go wodą! Jeżeli pożar jest niewielki, możesz spróbować go ugasić. Odetnij dopływ prądu poprzez wyjęcie wtyczki z kontaktu (np. drewnianym kijem od szczotki) lub odłączenie bezpieczników. Zrobiłeś to? Możesz ugasić pożar gaśnicą, kocem gaśniczym, wodą lub piaskiem.

Człowiek, na którym pali się ubranie najczęściej będzie biegł, uciekał, wykonywał nieskoordynowane ruchy. Przewróć go twarzą do ziemi. W ten sposób zabezpieczysz jego drogi oddechowe przed wniknięciem toksycznego i gorącego dymu. Płonącą odzież najlepiej ugasić kocem gaśniczym, jeżeli nie masz go w zasięgu ręki, możesz użyć swojego ubrania lub innego dużego kawałka materiału. Możesz też użyć wody. Gaszenie rozpocznij od głowy, przesuвай się w kierunku stóp.

Ewakuuj się, a nie tylko uciekaj!

Jak często słyszysz w mediach, że w pożarze domu lub mieszkania zginęli ludzie? Czy zastanawiasz się choć przez chwilę, co było przyczyną ich przedwczesnej i tragicznej śmierci? Czy zastanawiasz się, jak Ty sam byś postąpił w momencie powstania pożaru w Twoim domu? Bardzo często ludzie giną w pożarach przez swoją niewiedzę, złe warunki techniczno-budo-wlane lub przez to, że nie słuchają poleceń strażaków. Dlatego właśnie tak ważna jest znajomość podstawowych zasad ewakuacji. Nie chodzi tylko o to, aby uciekać na oślep, lecz by świadomie się ratować.

Zasady dobrej ewakuacji

- Pamiętaj, że w pierwszej kolejności ratujemy zagrożone życie ludzkie.
- Jeśli zauważyłeś pożar, pierwszą czynnością, jaką powinienesz wykonać, jest zaalarmowanie osób przebywających w domu. Wyjdź na klatkę schodową i zaalarmuj sąsiadów krzykiem. Następnie wezwij straż pożarną.
- Wybierz najkrótszą oznakowaną drogę ewakuacyjną – tak, by znaleźć się poza strefą pożaru, a najlepiej poza budynkiem.
- Z silnie zadymionych pomieszczeń wychodź w pozycji pochylonej, idź wzdłuż ściany, żeby nie stracić orientacji w pomieszczeniach. Zabezpiecz drogi oddechowe, np. zmoczonym w wodzie materiałem.
- Nie otwieraj bez potrzeby drzwi do pomieszczeń objętych pożarem. Nagły dopływ powietrza sprzyja gwałtownemu rozprzestrzenianiu się ognia. Jeśli musisz otworzyć drzwi do takiego pomieszczenia, stań przy ścianie obok drzwi i dopiero je otwórz.
- Współpracuj z osobą, która kieruje ewakuacją. Wykonuj jej polecenia. Nie panikuj i staraj się uspokoić innych.
- Wskazuj innym drogę ewakuacji i pomagaj osobom mniej sprawnym od Ciebie.
- Nie korzystaj z windy (dźwigu)! Możesz w niej zostać uwięziony. Do wyjścia używaj klatki schodowej.
- Rozejrzyj się! Widzisz swoich znajomych, sąsiadów? A może kogoś brak? Powiadom o tym kierującego ewakuacją.

Zadbaj o warunki do ewakuacji na wypadek pożaru

- Nie stosuj krat w drzwiach i oknach, na klatkach schodowych i przejściach między nimi oraz wyjściach na dach – krata utrudni ewakuację podczas pożaru i wydłuży czas oczekiwania na pomoc strażaków.
- Jeżeli Twoje mieszkanie musi zostać wyposażone w kraty: zakładaj takie, które można otworzyć od wewnątrz. Klucz przechowuj w miejscu znanym wszystkim domownikom. Pamiętaj, że podczas pożaru wyjście przez kratę może być jedyną drogą ewakuacji!
- Dbaj o drożność dróg ewakuacyjnych, nie zastawiaj sprzętem korytarzy i dojdź do mieszkań – może to utrudnić ewakuację, a ratownikom dostęp do miejsca pożaru.

Czujniki w Twoim domu

Producenci prześcigają się w tworzeniu coraz lepszych i nowocześniejszych czujników (czujek, detektorów), które mają za zadanie ochronić Twoje zdrowie i życie. W ofercie sprzedaży możesz znaleźć autonomiczne czujki dymu i tlenu węgla oraz gazu. Mają one za zadanie jak najszybciej ostrzec o zagrożeniu w mieszkaniu lub domu.

Jak działa autonomiczna czujka dymu?

Jeżeli do jej wnętrza wniknie dym, natychmiast uruchomi się głośny alarm dźwiękowy oraz alarm optyczny (zacznie migać czerwona dioda). Urządzenie, mimo że nie zapobiegnie powstaniu pożaru, skutecznie może zaalarmować Ciebie i Twoich najbliższych o powstałym

pożarze, co umożliwi to szybkie opuszczenie zagrożonego mieszkania lub domu. Ma to istotne znaczenie zwłaszcza w porze nocnej, kiedy wszyscy śpią.

Montaż czujki dymu w mieszkaniu jest bardzo prosty, a zasilana może być zarówno z sieci elektrycznej, jak i z baterii. Istotne jest miejsce, w którym zostanie zamontowana. Najlepiej ulokować ją w centralnej części sufitu, np. w przedpokoju. Nie zaleca się montażu detektorów dymu na suficie w kuchni (mogą pojawić się fałszywe alarmy spowodowane obecnością pary wodnej), w pobliżu okien i klimatyzatorów (zaburzają przepływ powietrza), łazience (ze względu na dużą wilgotność powietrza) oraz w miejscach podatnych na brud i kurz (mogą powodować zakłócenia działania czujki). Pamiętaj też o niezbędnych czynnościach konserwacyjnych, np. czyszczeniu czujki, wymianie baterii.

Po co Ci czujnik tlenku węgla?

Wykrywa ona już minimalne, a nadal bezpieczne dla życia stężenie tlenku węgla (czadu) w powietrzu i natychmiast to sygnalizuje przez głośny alarm i migoczącą czerwoną diodę. Dzięki temu masz czas, by zapobiec zatruciu czadem, zwanym potocznie „cichym zabójcą”. Rozważ zamontowanie takiej czujki w pomieszczeniu, w którym znajduje się kominek, w sypialni śpiących trudno obudzić..., a także w pobliżu podgrzewacza gazowego, tzw. junkersa. Pamiętaj o konieczności właściwego użytkowania czujki tlenku węgla – tylko w pełni sprawna i odpowiednio konserwowana skutecznie ostrzeże Cię przed „cichym zabójcą”.

Przed czym chroni czujka gazu?

Jeżeli w Twoim mieszkaniu, np. w kotłowni lub łazience, znajduje się instalacja gazowa, zastanów się nad zamontowaniem czujki gazu ziemnego. W przypadku rozszczelnienia się instalacji, zasygnalizuje Ci pojawienie się w Twoim mieszkaniu palnej mieszaniny gazów (grożącej wybuchem).

Wszystkie opisane czujki ostrzegą Cię o niebezpieczeństwie, pozwalając na odpowiednią reakcję: ewakuację, powiadomienie służb ratowniczych oraz ewentualnie samodzielne gaszenie pożaru lub przewietrzenie pomieszczeń.

Gaśnica – zanim przyjedzie straż pożarna

Wyposaż swoje mieszkanie w gaśnicę – będziesz bezpieczniejszy!

Prawo nie nakazuje posiadania gaśnicy w mieszkaniu, ale dbając o własne bezpieczeństwo, warto ją mieć. Właściwie użyta, skutecznie ugasi pożar w zarodku.

Zadbaj o to, by Twoja gaśnica zawsze była sprawna. Nie rzadziej niż raz na rok zleć profesjonalistom jej przegląd i konserwację. Wszystkie czynności konserwacyjne muszą być potwierdzone indywidualną cechą aktualizacji tzw. kontrolką.

Obiekty użyteczności publicznej, produkcyjne i magazynowe oraz inwentarskie zgodnie z przepisami prawa muszą być wyposażone m.in. w gaśnice.

Za wyposażenie i rozmieszczenie gaśnic odpowiadają właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów.

W jaki sposób dobrać i rozmieścić gaśnice?

Obiekt powinien być wyposażony w gaśnice dostosowane do gaszenia określonych grup pożarów:

- A – pożary materiałów stałych zwykle pochodzenia organicznego,
- B – pożary cieczy i ciał stałych topiących się,
- C – pożary gazów,
- D – pożary metali,
- F – pożary tłuszczów i oleju w urządzeniach kuchennych.

Do zabezpieczenia mieszkania najlepiej wybierz gaśnicę oznaczoną symbolami ABC, a do kuchni - gaśnicę oznaczoną symbolem F.

Przy ich rozmieszczaniu powinny być spełnione następujące warunki:

- każdy z mieszkańców domu powinien wiedzieć gdzie jest gaśnica,
- do gaśnicy powinien być zapewniony swobodny dostęp.

Jak prawidłowo używać gaśnic?

Gaśnice proszkowe X (stałociśnieniowe z manometrem)

1. Zdejmij gaśnicę z wieszaka i zbliż się do źródła ognia
2. Wyciągnij zawleczkę zabezpieczającą
3. Skieruj dyszę węża na źródło ognia
4. Naciśnij dźwignię i rozpocznij gaszenie

Gaśnice proszkowe Z (zmiennociśnieniowe bez manometru)

1. Zdejmij gaśnicę z wieszaka i zbliż się do źródła ognia.
2. Wyciągnij zawleczkę zabezpieczającą.
3. Naciśnij dźwignię, przebijając nabój i zwolnij nacisk.
4. Odczekaj 3-5 sekund.
5. Skieruj dyszę węża na źródło ognia.
6. Naciśnij dźwignię i rozpocznij gaszenie.

Używaj gaśnicy w pozycji pionowej, zaworem do góry. Gasząc pożar na wolnym powietrzu, skieruj dyszę gaśnicy zgodnie z kierunkiem wiatru.

Każda gaśnica ma instrukcję użycia. Zapoznaj się z nią!

Żeby czad nie zaprowadził Cię na drugi świat...

Czad – nie zobaczysz... nie poczujesz... niewielka dawka może zabić...

Skąd się bierze czad i dlaczego jest tak niebezpieczny?

Tlenek węgla, czyli czad, powstaje podczas procesu niepełnego spalania materiałów palnych, w tym paliw, który zachodzi przy niedostatku tlenu w otaczającej atmosferze.

Niebezpieczeństwo zczadzenia wynika z faktu, że tlenek węgla:

- jest gazem niewyczuwalnym przez zmysły człowieka (bezwonny, bezbarwny i pozbawiony smaku),

- blokuje dostęp tlenu do organizmu – zajmuje jego miejsce w czerwonych ciałkach krwi, powodując przy długotrwałym narażeniu (w większych dawkach) śmierć przez uduszenie.

Co jest główną przyczyną zacczadzeń?

Głównym źródłem zacczadzeń w budynkach mieszkalnych jest niesprawność przewodów kominowych: wentylacyjnych, spalinowych i dymowych.

Wadliwe działanie wspomnianych przewodów może wynikać z ich nieszczelności, braku konserwacji (w tym czyszczenia), wad konstrukcyjnych oraz często niedostosowania istniejącego systemu wentylacji do stopnia szczelności stosowanych okien i drzwi (szczególnie po wymianie okien i drzwi z starych na nowe).

Może to prowadzić do niedrożności przewodów, braku ciągu, a nawet do powstawania zjawiska ciągu wstecznego, polegającego na tym, że dym zamiast wydostawać się przewodem kominowym na zewnątrz – cofa się do pomieszczenia.

Prawo budowlane zobowiązuje zarządców oraz właścicieli obiektów budowlanych, w tym m.in. budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz jednorodzinnych, do przeprowadzenia kontroli przewodów kominowych co najmniej raz w roku.

Zaprzyjaj się z kominiarzem, może uratować ci życie!

Jak uniknąć zacczadzenia?

- Nie bagatelizuj następujących objawów: duszności, bólów i zawrotów głowy, nudności, wymiotów, oszołomienia, osłabienia, przyspieszenia czynności serca i oddychania, ponieważ mogą być sygnałem, że ulegasz zacczadzeniu. W takiej sytuacji natychmiast przewietrz mieszkanie, w którym się znajdujesz, wyjdź na zewnątrz, zadbaj o bezpieczeństwo swojej rodziny, wezwij straż pożarną i zasięgnij porady lekarskiej.
- Przeprowadzaj kontrole techniczne, w tym sprawdzaj szczelność przewodów kominowych, systematycznie je oczyszczaj i sprawdzaj ciąg powietrza.
- Piece i podgrzewacze wody, zwłaszcza gazowe, w których odbywa się proces spalania, użytkuj zgodnie z instrukcją producenta.
- W przypadku wymiany okien lub drzwi na nowe, sprawdź poprawność działania wentylacji – być może konieczne będzie usunięcie uszczelki, założenie dodatkowego wywietrznika lub kratki wentylacyjnej. Nie mów, że będzie Ci „wiał”. Od prawidłowego ciągu zależy Twoje życie!
- Często powyższe czynności są niewystarczające. Zastanów się... Otwarte lub rozszczelnione okno w czasie pracy, np. gazowego podgrzewacza wody, znacząco poprawia ciąg powietrza, a co za tym idzie – wszystkie produkty procesu spalania zostaną wyciągnięte na zewnątrz. Taaaak, wiem! Będzie Ci „wiał”...
- Systematycznie sprawdzaj ciąg powietrza, np. poprzez przyłożenie kartki papieru do otworu lub kratki wentylacyjnej. Kartka powinna do nich przywrzeć.
- Często wietrz pomieszczenia, w których odbywa się proces spalania, a najlepiej – rozszczelnij trochę okna.
- W trosce o własne bezpieczeństwo rozważ zamontowanie w domu także czujek dymu i gazu. Koszt wyposażenia mieszkania w takie czujki jest niewspółmiernie niski do korzyści, jakie daje ich zastosowanie. Pamiętaj – czujka może uratować Tobie i Twoim bliskim życie!

Aby choinka się świeciła, a nie paliła

Święta... czas przygotowań, gorączkowych zakupów, sprzątanania i gotowania. W ferworze walki nietrudno o niedopatrzenie i nieostrożność. Wiem, wiem! Brakuje Ci czasu na wiele spraw, lecz pamiętaj o dopilnowaniu swoich małych pociech, które w zamieszaniu mogą zrobić coś kompletnie nieprzewidywalnego. Myśl za swoje dziecko! Postaraj się, by nie miało ono dostępu do gorących garnków. Zajmij je strojeniem choinki, robieniem łańcuchów z kolorowego papieru lub aniołków z masy solnej.

Żeby choinka nie stanowiła zagrożenia pożarowego:

- ustaw ją stabilnie z daleka od grzałek, piecyków, termowentylatorów lub kominka – strumień ciepła emitowany przez te urządzenia nie może być skierowany na choinkę,
- nie ustawiaj jej blisko firan i zasłon,
- pamiętaj, że nie ma znaczenia, czy jest prawdziwa, czy sztuczna – obie łatwo się palą.

Oświetlenie choinki:

- wybierz lampki świąteczne opatrzone znakiem CE,
- nie zakładaj na choinkę lampek własnego wyrobu,
- nie wieszaj na choince zimnych ogni (zimne są tylko z nazwy) ani świeczek – palą się bardzo krótko, a stanowią duże zagrożenie pożarowe.

Świeca:

- nie ustawiaj jej blisko choinki, firan, zasłon i innych palnych lub „fruwających” rzeczy,
- nie dopuść do zapalenia się ozdób świecznika.

Oświetlenie zewnętrzne:

- kupuj lampki świąteczne, które są przeznaczone do używania w warunkach zewnętrznych,
- nie dopuść, by łączenia kabli leżały w wodzie, śniegu lub błocie.

Zimne ognie:

- teoretycznie są bezpieczne, jednak wytwarzają wysoką temperaturę
- i w sprzyjających warunkach mogą wywołać pożar,
- nie zezwalaj swoim dzieciom na zabawę zimnymi ogniami bez nadzoru osoby dorosłej.

A jeśli choinka się zapaliła?

- Odłącz ozdoby (lampki, światełka) od instalacji elektrycznej.
- Polej choinkę wodą lub użyj gaśnicy.

Pożar się rozprzestrzenił? Wezwij straż pożarną i ewakuuj się!